

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Základní škola a Mateřská škola Bílé Podolí, okres Kutná Hora

školní rok 2022/2023

Vypracovala: Bc. KOŘÍNKOVÁ JANA
školní metodik prevence

1. Úvod

Ředitelka školy:	Mgr. Stanislava Šindelářová
Třídní učitelka I. třídy:	Mgr. Stanislava Šindelářová
Třídní učitelka II. třídy:	Mgr. Anna Vojáčková
Učitelky I. a II. třídy:	Natálie Miláčková Mgr. Stanislava Šindelářová Mgr. Anna Vojáčková
Vychovatelka školní družiny:	Bc. Jana Kořínková
Školní metodik prevence:	Bc. Jana Kořínková

Rozsáhlým problémem současné společnosti je obrovský nárůst rizikového chování a s ním spojených sociálně patologických jevů. Nejohroženější skupinu přitom tvoří mládež a děti školního věku. Z tohoto důvodu je naprosto nezbytné zahájit prevenci co nejdříve, a to již na 1. stupni ZŠ. V našem případě se jedná o prevenci primárního charakteru, tedy takovou, která si klade za cíl seznámit žáky s riziky sociálně patologických jevů, informovat je o jejich vzniku a rozvoji (např. problematika nejružnější závislosti: omamné látky, tabakismus, gamblerství) a především je nenásilnou cestou vést ke zdravému životnímu stylu. To vše je samozřejmě realizováno adekvátně věku žáků a jejich rozumové vyspělosti. Dále považujeme za nezbytné působit na komplexní osobnostně sociální rozvoj každého žáka, na rozvoj komunikace, kooperace a empatie, a to v prostředí otevřeném diskuzi, porozumění a vzájemného respektu.

2. Charakteristika školy a její specifika

Naše škola je malotřídní škola s 1., 2., 4. a 5. ročníkem. Přímo ve školní budově se nacházejí prostory školní družiny. Součástí školy tvoří mateřská škola a školní kuchyně, které jsou umístěny na odloučeném pracovišti. V současné době je do naší školy zapsáno 40 žáků, z toho 21 žáků plní školní docházku prostřednictvím individuálního vzdělávání. Školu navštěvují žáci místní a žáci dojíždějící z okolních vesnic, z nichž některé leží i mimo spádovou oblast.

Základní škola se nachází uprostřed vsi a sídlí v původní budově již od roku 1896. Školní budova však od této doby prošla mnohými rekonstrukcemi (např. elektroinstalace, výměna oken a dveří, zavedení plynového vytápění, rekonstrukce a modernizace učeben, úprava školního hřiště, zateplení budovy, vybudování nové místnosti pro volnočasové aktivity) a řada dalších jí ještě čeká.

Škola má vlastní učebnu tělesné výchovy, která je kromě tělesné výchovy využívána pro činnost školní družiny, divadelních představení nebo vystoupení žáků. Od roku 2002 mají děti možnost využívat o přestávkách nebo přímo při výuce počítače s připojením na internet. V současné době máme k dispozici 7 žákovských notebooků a 30 tabletů s připojením na internet. V obou třídách se navíc od září 2011 nacházejí interaktivní tabule, které umožňují komplexnější využití ICT technologií ve výuce. Od srpna 2021 je také interaktivní tabule součástí školní družiny. Učebny a školní družina jsou postupně dovybavovány novým nábytkem. Součástí školy je i školní zahrada s hřištěm a školním pozemkem, který je využíván při pracovních činnostech, výtvarné a tělesné výchově.

I. třídu tvoří v letošním školním roce 1., a 2. ročník, II. třídu tvoří 4. a 5. ročník. Škola pracuje v projektu školního informačního systému skolaonline.cz. Ve všech ročnících se

vyučuje podle školního vzdělávacího programu Naše škola.

3. Analýza současného stavu ve škole a zdůvodnění potřeby programu

Přestože u našich žáků dosud nebyly zaznamenány žádné projevy rizikového chování (šikana, záškoláctví, závislosti různého druhu, delikventní chování), považujeme za nezbytné preventivně působit v této oblasti a seznamovat děti s možnými riziky sociálně patologických jevů, přičemž dbáme na věk a rozumovou vyspělost žáků. Minimální preventivní program se vztahuje také ke správným návykům a zdravému životnímu stylu, na jehož rozvoji chceme pracovat. I když jsme se v naší škole zatím nesetkali s projevy sociálních patologií, velice často narážíme na nesprávné využívání volného času dětmi, jež v mnoha případech bývá živnou půdou pro rozvoj nežádoucích jevů. Z tohoto důvodu se náš minimální preventivní program orientuje i na oblast volnočasových mimovyučovacích aktivit, jako jsou nejruznější školou organizované akce (od divadelních představení, výletů a exkurzí až po nocování ve škole, společné akce rodičů s dětmi a společné akce s mateřskou školou), program školní družiny a zájmové kroužky.

V rámci našeho minimálního preventivního programu usilujeme taktéž o osobnostně-sociální rozvoj každého jednotlivce, o rozvoj komunikačních dovedností, kooperace, podnětného a příznivého školního klimatu a o rozvoj spolupráce a komunikace v rovinách žák-žák, žák-pedagogický pracovník, pedagogický pracovník-pedagogický pracovník, pedagogický pracovník-rodič. K tomu také přispívají programy a akce zaměřené na osobnostně-sociální výchovu, jako jsou projektové dny zaměřené na přátelství a dobré vztahy v kolektivu, školy v zahradě, školní výlety, olympiády apod.

V současné době je součástí naší činnosti i práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Vzhledem k tomu, že se tato problematika týká celého třídního (potažmo školního) kolektivu, považujeme za nutné ji zařadit do našeho minimálního preventivního programu. V této oblasti je naším cílem zejména předcházet nevhodným projevům chování (agresivita).

4. Vymezení cílové populace

žáci: I. třída (1. a 2. ročník)
II. třída (4. a 5. ročník)

pedagogové: ředitelka školy
zástupce ředitelky školy
učitelky I. a II. třídy
vychovatelka ŠD

dospělí: nepedagogičtí pracovníci školy
rodiče žáků školy
veřejnost

5. Realizační tým programu

Vzhledem k charakteristice a specifikům naší školy jsou do realizace minimálního preventivního programu aktivně zapojeni všichni pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci školy. Celkem se jedná o osm osob.

Garant programu: Mgr. Stanislava Šindelářová (ředitelka školy)

Koordinátor programu: Bc. Kořínková Jana (metodik prevence)

Další realizátoři programu:

Mgr. Stanislava Šindelářová (třídní učitelka I. třídy, učitelka II. třídy)

Mgr. Anna Vojáčková (třídní učitelka II. třídy)

Bc. Jana Kořínková (vychovatelka ŠD)

Natálie Miláčková (učitelka I. a II. třídy)

Jarmila Mervartová (školnice)

Monika Červená (kuchařka)

6. Cíle programu pro školní rok 2022/2023

V letošním školním roce bychom se chtěli zaměřit zejména na zdravé vztahy v kolektivu, na způsoby komunikace ve vrstevnických skupinách a na prevenci rizikového (zejména agresivního) chování žáků. Cíle jsme rozdělili na dvě skupiny: dlouhodobé, které zahrnují celkovou koncepci a strategii pro letošní školní rok, a krátkodobé, vymezující konkrétní kroky.

6.1. Dlouhodobé cíle programu

a) žáci:

- cíleně působit na zdravý osobnostně-sociální rozvoj každého žáka
- utvářet podmínky pro otevřenou diskuzi a konstruktivní řešení vzniklých problémů
- prohlubovat povědomí žáků o rizikovém chování, patologických jevech a o možných následcích
- vést žáky k celkově pozitivnímu životnímu stylu a správným návykům
- zkvalitnit komunikační a kooperační dovednosti mezi dětmi navzájem a mezi dětmi a dospělými
- rozvíjet u žáků schopnost empatie, tolerance a vzájemného respektu

b) pedagogové:

- zaměřit se především na skryté projevy rizikového chování u žáků, umět je

rozeznat a pracovat na jejich odstranění či zmírnění

- prohloubit spolupráci a komunikaci mezi pedagogickými pracovníky, a to zejména v oblasti rizikového chování
- zkvalitnit spolupráci a komunikaci mezi školou a rodiči
- aktivně zapojovat rodiče do školního dění (např. nejrůznější akce a programy)
- utvářet příznivě třídní a školní klima

c) rodiče:

- zkvalitnit komunikaci a spolupráci mezi rodiči a školou
- vytvořit více akcí a programů určených pro rodiče

6.2. Krátkodobé cíle programu

a) žáci:

- zorganizovat pro žáky alespoň 10 akcí nebo programů zaměřených na nespecifickou primární prevenci
- zorganizovat pro žáky alespoň 2 akce zaměřené na specifickou primární prevenci
- zorganizovat alespoň jednu pobytovou akci pro žáky
- pokračovat v projektu školního informačního systému skolaonline.cz

b) pedagogové:

- zakoupit nové materiály týkající se problematiky sociálně patologických jevů, zejména literaturu pro pedagogické pracovníky a výukové pomůcky
- zajistit vzdělávání některých pedagogických pracovníků v oblasti sociální patologie a rizikového chování (včetně specifických vývojových poruch chování)
- pokračovat v projektu školního informačního systému skolaonline.cz

rodiče:

- zorganizovat třídní schůzky alespoň 2x za školní rok
- zorganizovat společné konzultační hodiny alespoň 2x za školní rok
- pracovat v projektu školního informačního systému skolaonline.cz
- zorganizovat alespoň 2 společné akce pro žáky a rodiče

7. Metody a způsoby realizace

Navržený minimální preventivní program bude realizován konkrétními způsoby a metodami, které jsme rozdělili do čtyř oblastí podle toho, které cílové skupiny se týkají. Jedná se o primární prevenci ve výuce, primární prevenci v mimo výukových aktivitách, primární prevenci pro rodiče a primární prevenci pro pedagogické pracovníky.

7.1. Metody primární prevence ve výuce

Primární prevence (zejména její nesespecifická část) prostupuje téměř všemi předměty. Nejčastěji se s ní však můžeme setkat v prvouce (1. – 2. r.), přírodovědě (4. a 5. r.), a českém jazyce (všechny ročníky). Konkrétní rozvržení témat těchto i dalších předmětů je k dispozici v části věnující se harmonogramu jednotlivých aktivit. Na tomto místě proto uvádíme pouze obecnou formu používaných metod.

- tematické vyučování
- projektové vyučování
- skupinová práce
- samostatná práce
- diskuze
- individuální i týmová práce s problémovým žákem

7.2. Metody primární prevence mimo výuku

Akce školy, program školní družiny a zájmové kroužky tvoří jednu z velmi důležitých oblastí, kde můžeme na žáky preventivně působit. Jistá neformálnost těchto aktivit nabízí dostatek prostoru pro práci v oblasti komunikace a kooperace, v oblasti zdravých vztahů a posilování příznivého školního prostředí. Z tohoto důvodu se snažíme každým rokem zorganizovat dostatek takovýchto akcí a programů. Jejich výčet je opět k dispozici níže.

- exkurze a návštěvy kulturních zařízení
- pobytové akce
- výlety
- besedy, přednášky, diskuze
- projektové dny
- cvičení v přírodě
- soutěže

- společné akce žáků a jejich rodičů
- společná příprava školních akcí
- zájmové kroužky
- aktivity v rámci školní družiny
- individuální i týmová práce s problémovým žákem

7.3. Metody primární prevence pro rodiče

Aby byl minimální preventivní program efektivní, je třeba pracovat nejen s žáky, ale i jejich rodiči. V tomto ohledu vidíme jako zásadní kvalitní komunikaci. Tímto směrem se také ubírají metody, které jsme v této oblasti zvolili. Kromě kvalitní komunikace chceme také rodičům nabídnout společné akce s jejich dětmi a semináře zaměřené na oblast specifické prevence. Detailní rozpis jednotlivých aktivit je možno najít níže v textu.

- třídní schůzky
- konzultační hodiny
- semináře, besedy, přednášky
- informační vývěska v budově školy
- webové stránky
- školní informační systém skolaonline.cz
- vystoupení žáků pro rodiče
- společné akce rodičů s dětmi

7.4. Metody primární prevence pro pedagogické pracovníky

Nedílnou součástí působení minimálně preventivního programu tvoří pedagogičtí pracovníci, kteří jsou v našem případě zároveň jeho realizátory. Zde je namístě zmínit zejména metody týkající se komunikace mezi pedagogickým sborem a metody směřující k získání vyšší způsobilosti v oblasti sociálních patologií a nežádoucího chování.

- pedagogické rady
- vyhlášky a metodické pokyny
- odborná literatura a zdroje
- samostudium
- semináře, besedy, diskuze, přednášky
- teambuildingové akce
- školní informační systém skolaonline.cz

8. Aktivity a jejich harmonogram ve školním roce 2022/2023

Výše uvedené metody primární prevence používáme při jednotlivých aktivitách a programech. Stěžejní jsou samozřejmě primárně preventivní aktivity realizované ve výuce nebo mimo výuku. Naše škola však nabízí i akce primární prevence pro rodiče. V této kapitole je tedy konkrétně představíme a zasadíme do časového rámce školního roku 2022/2023.

8.1. Aktivity primární prevence ve výuce

Na úvod této podkapitoly bychom rádi poznamenali, že primární prevence je ve výuce takřka všudypřítomná. Prakticky ve všech předmětech jsou probírána některá z témat, v nichž můžeme na žáky preventivně působit. Pro lepší představu uvádíme seznam okruhů, na něž se v naší práci zaměříme:

1. Nové vztahy, chování ve škole
2. Zásady komunikace mezi lidmi
3. Rodina – bezpečí, vztahy, funkce a role v rodině
4. Naše širší okolí – vztahy s vrstevníky
5. Cizí lidé – jak se zachovat a na co si dát pozor
6. Zdraví jako hodnota
7. Zdravý životní styl, osobní hygiena, životní potřeby
8. Využití volného času
10. Prevence závislostí (návykové látky, hrací automaty, počítač)
11. Lidské tělo, péče o zdraví, duševní hygiena
12. Krizové linky a linky pomoci
13. Zacházení s léky
14. Osobní bezpečí
15. Základní lidská práva a jejich omezování (týrání, šikana) + důležitost respektu a tolerance
16. Omezování lidských práv pomocí sítí (kybešikana, stalking)
17. Násilí v médiích
18. Umění říct NE
19. Základy rodičovství a sexuální výchovy

Předměty jako např. prvouka a přírodověda se vybraným oblastem věnují zcela cíleně a probírají aspekty dané problematiky z různých úhlů. Jiné předměty, kupříkladu český a anglický jazyk, nabízejí také dostatek prostoru pro preventivní působení zejména díky konverzačním hodinám či hodinám slohu, které umožňují otevřít diskusi nad problémy, které žáky zajímají nebo tíží. S vybranými okruhy se žáci mohou setkat taktéž v matematice v rámci slovních úloh.

Prostor pro primární prevenci je však otevřen i v tělesné výchově, kde se žáci seznamují se zdravým životním stylem, se zásadami hygieny a péče o své zdraví, s osobní

bezpečností, a především s vhodnými způsoby využití volného času. Při kolektivních hrách a soutěžích se žáci učí komunikovat, spolupracovat a jednat se svými vrstevníky. Jsou jim vštěpovány hodnoty jako týmová hra a fair play.

Nyní uvádíme přehlednou tabulku s časovým rozvržením jednotlivých témat a vyučovacích předmětů. V ostatních předmětech (např. matematika či tělesná výchova), které však v tabulce uvedeny nejsou, primární prevence taktéž probíhá, jen není možné ji konkrétně časově zařadit.

Tabulka 1: Harmonogram primární prevence ve výuce vybraných předmětů ve školním roce 2022/2023.

měsíc	Primárně preventivní výuka
září	ČJ (1. r.) – Nové vztahy, chování ve škole, Zásady komunikace mezi lidmi ČJ (2. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi ČJ (4. r.) – Způsoby využití volného času ČJ (5. r.) – Vztahy a chování ve škole AJ (5. r.) – Zdravý životní styl, osobní hygiena, životní potřeby Prv (1. r. – 2. r.) – Nové vztahy, chování ve škole Př (4. r. a 5. r.) – Zdraví jako hodnota Inf (5. r.) – Problematika softwarového pirátství
říjen	ČJ (1. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi ČJ (2. r.) – Rodinné prostředí a zdravý vztah k sobě samému ČJ (4. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi ČJ (5. r.) – Možnosti a způsoby využití volného času AJ (4. r.) – Osobní bezpečí AJ (5. r.) – Využití volného času Prv (1. r. – 2. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi
listopad	ČJ (1. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi, Rodina – bezpečí, vztahy, funkce a role v rodině ČJ (4. r.) – Vztahy ve skupině a s vrstevníky ČJ (5. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi AJ (4. r.) – Rodina – bezpečí, vztahy, funkce a role v rodině AJ (5. r.) – Zdravý životní styl, osobní hygiena, životní potřeby Prv (1. r. – 2. r.) – Rodina – bezpečí, vztahy, funkce a role v rodině Př (4. r. a 5. r.) – Zdravý životní styl, osobní hygiena, životní potřeby
prosinec	ČJ (1. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi, Rodina – bezpečí, vztahy, funkce a role v rodině ČJ (2. r.) – Lidské tělo a péče o zdraví ČJ (4. r.) – Zdraví jako hodnota AJ (4. r. a 5. r.) – Naše širší okolí – vztahy s vrstevníky Prv (1. r. – 2. r.) – Využití volného času Př (4. r. a 5. r.) – Rodina – funkce, vývoj, role, láska, základy rodičovství a sexuální výchovy
leden	ČJ (1. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi, Využití volného času ČJ (2. r.) – Vztahy s vrstevníky, zdraví jako hodnota ČJ (4. r.) – Jak se chovat k ostatním ČJ (5. r.) – Zdraví jako hodnota AJ (5. r.) – Využití volného času Prv (1. r. – 2. r.) – Dar od cizího člověka Př (4. r. a 5. r.) – Péče o zdraví, první pomoc Inf (5. r.) – Internet a jeho rizika, netiketa
únor	ČJ (1. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi, Naše širší okolí – vztahy s vrstevníky ČJ (2. r.) – Komunikace a vztahy v rodině

	ČJ (4. r.) – Umění komunikovat AJ (4. r.) – Využití volného času Prv (1. r. – 2. r.) – Umění říct NE PŘ (4. r. a 5. r.) – Zdravý životní styl a prevence závislostí (návykové látky, hrací automaty, počítač) Inf (5. r.) – Bezpečné chování na sítích + kyberšikana
březen	ČJ (1. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi, Cizí lidé – jak se zachovat a na co si dát pozor ČJ (2. r.) – Způsoby využití volného času ČJ (5. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi Prv (1. r. – 2. r.) – Lidské tělo, péče o zdraví, duševní hygiena
duben	ČJ (1. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi, Využití volného času ČJ (2. r. a 4. r. a 5. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi AJ (5. r.) – Využití volného času Prv (1. r. – 2. r.) – Zacházení s léky PŘ (4. r. a 5. r.) – Krizové linky a linky pomoci
květen	ČJ (1. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi, Naše širší okolí – vztahy s vrstevníky ČJ (2. r.) – Lidské tělo, péče o zdraví, duševní hygiena AJ (5. r.) – Naše širší okolí – vztahy s vrstevníky Prv (1. r. – 2. r.) – Osobní bezpečí, šikana, týrání, brutalita ve filmu PŘ (4. r. a 5. r.) – Základní lidská práva a jejich omezování (týrání, šikana) + důležitost respektu a tolerance
červen	ČJ (1. r.) – Zásady komunikace mezi lidmi, Využití volného času, Osobní bezpečí ČJ (2. r. a 4. r. a 5. r.) – Možnosti využití volného času o prázdninách Prv (4. r. a 5. r.) – Násilí v médiích

8.2. Aktivity primární prevence realizované mimo výuku

Jak jsme již uvedli výše, akce školy a další programy, které realizujeme mimo výuku, hrají v oblasti primární prevence nezastupitelnou roli. Naším žákům (a tedy i jejich rodičům) se snažíme každým rokem nabídnout pestrou škálu exkurzí, výletů, divadelních představení, vystoupení, společných programů rodičů s dětmi, volnočasových kroužků, programů školní družiny a dalších akcí. Jejich harmonogram plánovaný pro školní rok 2022/2023 uvádíme v následující tabulce.

Tabulka 2: Harmonogram primární prevence realizované mimo výuku ve školním roce 2022/2023

měsíc	volnočasové kroužky	volnočasové aktivity, aktivity ŠD	akce školy	akce školy externí
září	Badatelský klub	Seznamovací hry Pečení, zásady stolování Můj kamarád	Bramborování	
říjen	Badatelský klub	Podzimní tvoření Pečení Moje hračka	Tvorba hmatového chodníku s nocováním Školákův den	
listopad	Badatelský klub	Moje rodina Pečení, zásady stolování Výroba na jarmark	Halloweenské nocování Školákův den	Dravci Halloween Den laskavosti Vánoční jarmark

				s vystoupením
prosinec	Badatelský klub	Adventní program Výroba vánočních dárků Pečení	Čertovské vyučování Vánoční pečení Dílna s rodiči Dárkování Školákův den	Vánoční výlet Vystoupení v kostele
leden	Badatelský klub	Zima a její proměny Pečení	Školákův den – celá MŠ	
únor	Badatelský klub	Karneval Pečení		Masopustní průvod
březen	Badatelský klub	Já a moje kniha Pečení		Plavecký výcvik Vítání jara
duben	Badatelský klub	Dopravní tematika Velikonoční tvoření a pečení	Jízdy zručnosti Čarodějnické vyučování	Plavecký výcvik Velikonoční výstava Den záchranářů v Čáslavi
květen	Badatelský klub	Pečení Dárek pro maminky		Podolský máj
červen	Badatelský klub	Jak se chovat o prázdninách Těšíme se na prázdniny		Rozlučková párty 5. ročníku Den dětí Zahradní slavnost Slavnostní zakončení školního roku
červenec				Příměstský tábor

Další akce budou doplňovány průběžně dle nabídky a potřeby.

8.3. Aktivity primární prevence pro rodiče

Mezi naše stěžejní cíle patří i spolupráce s rodiči, a to nejen v oblasti primární prevence. Jak jsme uvedli výše v textu, chceme rodičům nabídnout nejrůznější způsoby a možnosti, jak nás kontaktovat a oslovit v případě dotazu či jakéhokoli problému. Chceme jim dát také možnost, aby se prostřednictvím různých akcí podíleli na životě školy a v neposlední řadě bychom pro ně rádi zorganizovali semináře z oblasti specifické primární prevence. Časový plán jednotlivých aktivit pro rodiče je k dispozici v následující tabulce.

Tabulka 1: Harmonogram primární prevence pro rodiče ve školním roce 2022/2023.

měsíc	akce
září	Třídní schůzka
říjen	Bramborování
listopad	Konzultační hodiny pro rodiče Halloween
prosinec	Adventní program Vánoční dílna a posezení s rodiči Vánoční zpívání v kostele Jarmark
leden	Konzultační hodiny pro rodiče
únor	Masopustní průvod
březen	Vítání jara
duben	Konzultační hodiny pro rodiče Velikonoční výstava
květen	Podolský máj
červen	Třídní schůzka Školní výlet Den dětí Zahradní slavnost

9. Minimální preventivní program a školní řád

Tento minimální preventivní program je v souladu se školním řádem naší školy. Ten mimo jiného upravuje i chování žáků a případné postihy ve formě výchovných opatření nebo snížení klasifikačního stupně z chování.

Chování žáka (dle školního řádu)

- Žáci dodržují školní a vnitřní řád, předpisy a pokyny školy a školského zařízení k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni, pravidla hygieny a bezpečnosti ve škole i mimo ni. Při každém svém počínání mají na paměti nebezpečí úrazu. Žáci jsou povinni chránit své zdraví i zdraví svých spolužáků a pracovníků školy.
- Žáci dodržují zásady kulturního chování. Zdraví pedagogické pracovníky, zaměstnance

školy a jiné dospělé osoby pozdravem "Dobrý den".

- Do školy vstupují určeným vchodem. O přestávkách a v době vyučování je zakázáno opouštět budovu školy bez souhlasu pedagogického pracovníka. Mimo vyučování nesmějí žáci pobývat v budově školy, pokud nejsou zařazeni do školní družiny nebo se neúčastní jiné školní akce.
- Žáci se aktivně účastní vyučování a nenarušují nevhodně průběh vyučovacích hodin. O přestávkách se mohou volně pohybovat po chodbě školy, musí při tom dodržovat pravidla slušného chování a bezpečnosti. Školní hřiště smějí používat pouze za přítomnosti pedagogického dozoru. Vstupovat do tělocvičny smí jen s pedagogickým pracovníkem. V šatně jsou žáci jen po nezbytně nutnou dobu.
- V jídelně se žáci řídí pokyny dozírajících pedagogických pracovníků a vedoucí školní jídelny. Dodržují pravidla slušného chování a vhodného stolování. Z jídelny neodnášejí žádné jídlo.
- Po vstupu do školy se žáci přezouvají v šatně do zdravotně vhodných přezůvek s bílou podrážkou. Do tělocvičny vstupují po přezutí ve vhodné sportovní obuvi s bílou podrážkou.
- Do školy nesmí žáci nosit věci, které by mohly ohrozit zdraví, způsobit úraz, nebo ohrožovat mravní výchovu žáků. Nesmí také nosit cenné předměty, které nepotřebují k výuce a větší obnosy peněz. Žákům se nedoporučuje nosit do školy mobilní telefony, škola neručí za jejich případné poškození či ztrátu. Pokud žák ve škole telefon má, je povinen ho mít během vyučování vypnutý. Při opakovaném porušení pedagogický pracovník žákovi mobilní telefon odebere, uloží v ředitelně školy a telefon bude vydán osobně zákonným zástupcům.
- Jakoukoliv ztrátu osobní věci žák ihned nahlásí vyučujícímu nebo svému třídnímu učiteli.
- Nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek, stejně jako pití alkoholických nápojů a kouření je žákům školy zakázáno!
- Ve škole i mimo školu dodržují žáci pravidla slušného chování a dbají na dobré občanské soužití.
- Žák školy pomáhá slabším a postiženým spolužákům, popřípadě starším spoluobčanům.
- Žák je zodpovědný za svoje studijní výsledky a chování.
- Zvláště hrubé slovní a úmyslné fyzické útoky žáka vůči pracovníkům školy se vždy považují za závažné porušení povinností stanovených tímto řádem.

Výchovná opatření (dle školního řádu)

Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.

Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění

za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

- **Napomenutí třídního učitele** – opakované, méně závažné porušení řádu školy, např. zapomínání, vyrušování, lhaní. Předchází domluva učitele – udělí a do ŽK zapíše třídní učitel, oznámí se na pedagogické radě.
- **Důtku třídního učitele** – závažnější porušení řádu školy, např. nevhodné chování k učiteli, opakované porušení školního řádu, pokračující drobnější přestupky i po udělení napomenutí, narušování činnosti třídy – udělí a do ŽK zapíše třídní učitel, oznámí se na pedagogické radě.
- **Důtku ředitele školy** – ohrožování zdraví žáků, nejvýše 10 neomluvených hodin (řeší se individuálně), zlomyslnosti, obtěžování spolužáků, opakované nedodržování školního řádu, opakované, záměrné narušování výuky a činnosti třídy, úmyslné ničení majetku, pomůcek a školní dokumentace, drobné krádeže, hrubé a vulgární vyjadřování k žákům – udělí ředitel školy po projednání a schválení v pedagogické radě, zákonní zástupci žáka prokazatelným způsobem obdrží oznámení o udělení důtky ŘŠ (doporučeným dopisem).

Pravidla pro ukládání napomenutí a důtek jsou součástí školního řádu. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání na pedagogické radě.

Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky zaznamená třídní učitel do dokumentace školy. Udělení pochvaly i jiného ocenění se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

Klasifikace chování (dle školního řádu)

Chování žáka je klasifikováno těmito stupni:

- 1 – velmi dobré
- 2 – uspokojivé
- 3 – neuspokojivé

Stupeň 1

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení vnitřního řádu školy. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2

Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními vnitřního řádu školy.

Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování (např. šikana) nebo vnitřnímu řádu školy; nebo se opakovaně dopouští méně závažných přestupků. Zpravidla se i přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob. Žák má 10 a více neomluvených hodin (řeší se individuálně).

Stupeň 3

Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, jimiž je vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Pokud se žák i přes udělení druhý stupeň z chování dopouští dalších závažných přestupků je hodnocen třetím stupněm. Ve velmi závažných případech je však možno udělit třetí stupeň i bez předchozího udělení druhého stupně. Žák má 10 a více neomluvených hodin (řeší se individuálně).

10. Spolupráce s externími organizacemi

Naše škola aktivně spolupracuje (a to nejen při realizaci minimálního preventivního programu) s externími organizacemi. Nejužší spolupráci máme nastavenou s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Kutné Hoře, která mimo pravidelných schůzek metodiků prevence zajišťuje i supervizi.

Dále spolupracujeme i s Policií ČR, Městskou policií v Čáslavi, Hasičským záchranným sborem, Armádou České republiky, Obecním úřadem městyse Bílé Podolí, Odborem sociálních věcí a zdravotnictví v Kutné Hoře, organizací ACET a v případě potřeby i s místně příslušnými lékaři.

Na tomto místě uvádíme přehled jednotlivých organizací i s kontaktními údaji (adresa nebo webové stránky):

1. Pedagogicko – psychologická poradna, Kutná Hora

Jakubská 83/3, 284 01 Kutná Hora

Telefon: +420 327 311 362

Mobil: +420 731 417 146

E-mail: pppkh@mybox.cz

2. Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Kutná Hora

Radnická 178, 284 01 Kutná Hora

Telefon: +420 327 710 285

E-mail: socialni@kutnahora.cz

3. Hasičský záchranný sbor, Kutná Hora

U Zastávky 280, 284 01 Kutná Hora

Telefon: +420 950 875 011

E-mail: podatelna.kh@sck.izscr.cz

E-mail: ps.kutna.hora@sck.izscr.cz

4. Městská policie Čáslav

Nám. J. Žižky z Trocnova 1, 286 01 Čáslav

Telefon: +420 327 300 240

E-mail: mestskapolicie@meucaslav.cz

5. Armáda České republiky, letiště Chotusice

VÚ 7214 Čáslav, 285 76 Chotusice

Telefon: +420 973 375 012

Mobil: +420 602 440 465

E-mail: info@afbcaslav.cz

6. Obecní úřad obce Bílé Podolí

Bílé Podolí 12, 285 72 Bílé Podolí

Telefon: +420 327 397 197

Fax: 327 397 197

E-mail: bilepodoli@mybox.cz

7. ACET ČR o.s.

Čs. Armády 492, 537 01 Chrudim

Internetové stránky: www.acet.cz

11. Závěr

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci. MPP bude průběžně kontrolován a vyhodnocován metodikem prevence a podle výsledků může být upravován. S výsledky budou seznámeni ostatní pedagogičtí pracovníci na pedagogických radách. Komplexní hodnocení plánu bude prováděno jednou za rok a bude součástí minimálního preventivního programu na další školní rok.

Přílohová část minimálního preventivního programu pro školní rok 2022/2023

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Přehled platných legislativních předpisů pro oblast prevence rizikového chování, z nichž minimální preventivní program vychází

Příloha č. 2: Přehled materiálů k problematice primární prevence dostupných v našem školním zařízení

Příloha č. 3: Hodnocení minimálního preventivního programu za školní rok 2021/2022

Příloha č. 4: Školní program proti šikaně a kyberšikaně

Příloha č. 5: Krizový plán – šikana

Příloha č. 1: Přehled platných legislativních předpisů pro oblast prevence rizikového chování, z nichž minimální preventivní program vychází

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů č. 563/2004 Sb.
- Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně právní ochraně dětí
- Zákon č. 379/2005 o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů
- Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 21. ledna 2002, kterým se upravuje systém práce a postupy příslušníků Policie České republiky při odhalování a dokumentování kriminality dětí a trestné činnosti páchané na mládeži
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, č. j.: 22294/2013-1
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j.: 21291/2010-28
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, č. j.: 20 006/2007-51
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j.: 14423/99-22
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j.: 10194/2002-14
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č. j.: 25884/2003-24
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT č. j.: 37 014/2005-25
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Kyberšikana a další formy kybernetické agrese, č. j.: MSMT-32550/2017-1
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Vandalismus, č. j.: MSMT-32549/2017-1
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Záškoláctví, č. j.: MSMT-32548/2017-1

Příloha č. 2: Přehled materiálů k problematice primární prevence dostupných v našem školním zařízení

A) Literární materiály

BOHÁČOVÁ, Hana a Stanislav MAŘAN. *Jak předcházet neprospěchu žáků na základní škole: (metodické stati na pomoc učitelům)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1973. Pedagogická teorie a praxe.

DODAL, J. *Co dělat, když ... Kapesní průvodce krizovými situacemi doma i v zahraničí*. Praha: Centrum pro bezpečný stát, 2008.

MIOVSKÝ, Michal, Tereza ADÁMKOVÁ, Miroslav BARTÁK, et al. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-391-4.

MIOVSKÝ, Michal, Anna AUJEZKÁ, Iva BUREŠOVÁ, et al. *Programy a intervence školské prevence rizikového chování v praxi*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-391-4.

MIOVSKÝ, Michal, Roman GABRHELÍK, Miroslav CHARVÁT, Lenka ŠTASTNÁ, Lucie JURYSTOVÁ a Veronika MARTANOVÁ. *Kvalita a efektivita v prevenci rizikového chování dětí a dospívajících*. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-391-4.

MIOVSKÝ, Michal, Lenka SKÁCELOVÁ, Jana ZAPLETALOVÁ, et al. *Prevence rizikového chování ve školství*. Druhé, přepracované a doplněné vydání. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. ISBN 978-80-7422-391-4.

MORAVEC, Radim. *První pomoc na výletě*. Praha: Olympia, 1977.

PŠENIČKA, Oldřich. *Sexuální výchova v rodině: Radost být matkou a také otcem*. Pardubice: Hnutí Rodina, 1994. ISBN 80-901524-1-4.

SELIKOWITZ, Mark. *Dyslexie a jiné poruchy učení*. Vyd. 1., české. Praha: Grada, 2000. Pro rodiče. ISBN 80-7169-773-7.

SOVÁK, Miloš. *Nárys speciální pedagogiky*. 6. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986. Knižnice speciální pedagogiky.

TÄUBNER, Vladimír. *Metodika sexuální výchovy: pro učitele, vychovatele, rodiče a studenty učitelství*. Praha: Státní zdravotní ústav, 1996. ISBN 80-7071-029-2.

B) Materiály na DVD

Kdo jiný? Autor: Člověk v tísni

Když musíš, tak musíš?

Rozhodni se! Autor: Děťství bez úrazů

Řekni drogám ne!

Šťěstí přeje připraveným. Autor: HZS ČR

Úraz není náhoda.

Z kola na moto. Autor: Mobility club

C) Materiály na VHS

Drogová problematika, sexuální výchova

Prevence obchodu se ženami

Řekni drogám ne!

Výchova dětí v oblasti požární ochrany

Základy první pomoci

HODNOCENÍ MINIMÁLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ZA ŠKOLNÍ ROK 2021/2022

1. Základní údaje o škole

Název:	Základní škola a Mateřská škola Bílé Podolí, okres Kutná Hora
Adresa školy:	Bílé Podolí 67, 285 72 Bílé Podolí
IČO školy:	75034638
Počet žáků ZŠ k 30. 6. 2022:	22
Počet pedagogických pracovníků ZŠ k 30. 6. 2022:	3,57
Ředitelka školy:	Mgr. Stanislava Šindelářová

2. Spolupráce s externími organizacemi

Jako každý rok i tomto školním roce jsme úzce spolupracovali s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Kutné Hoře, která zajišťuje konzultace a pořádá porady školních metodiků prevence a výchovných poradců. Těch se zástupce naší školy (nejčastěji školní metodik prevence) dle možnosti účastní. Dále jsme v oblasti prevence spolupracovali s Hasičským záchranným sborem, Městskou policií v Čáslavi a Policií ČR.

3. Spolupráce s rodiči

V uplynulém školním roce se opět pořádali třídní schůzky (úvodní v září, dále průběžně dle potřeby). Na škole jsou zavedeny tzv. konzultační hodiny, během nichž je celý pedagogický sbor přítomen ve škole. Rodiče si pak mohou vybrat jakou záležitost a s kým budou konzultovat.

Rodiče měli k dispozici elektronický informační systém skolaonline.cz. Díky němu mohli komunikovat s učiteli i ředitelkou školy, sledovat rozvrh, známky svých dětí, měli možnost omlouvat absenci. Tyto stránky rodičům umožňují být stále aktuálně informováni o dění ve škole – dozvědí se, jaké akce děti čekají, nebo nebude-li například změna v rozvrhu. Na přání rodičů, pokračují paralelně s tímto systémem žákovské knížky, které mají svůj význam zejména v rodinách, kde nemají k dispozici připojení k internetu. Informace o akcích, které budou probíhat, nebo již proběhly, se rodiče také mohou dozvědět na webových stránkách školy: <https://www.zsbilepodoli.com/> nebo na facebooku.

Během školního roku vznikl nový vzdělávací blok na školních webových stránkách s interaktivními výukovými materiály – Učení s Jájou, kde mají žáci možnost procvičovat si probrané učivo dle svého tempa.

Řadu akcí jsme také zorganizovali ve spolupráci s mateřskou školou.

Jablíčkování v Sadech Bílé Podolí – spolu s dětmi z MŠ jsme si užili den plný jablíček, umožnil nám to dlouholetý sponzor Sady spol. s r. o. a ochotný pan Šenk. Podívali jsme se co se všechno děje s ovocem, než ho dostane zákazník.

V říjnu, listopadu a dubnu to byl **Školákův den**, kdy předškoláci strávili jeden den ve škole jako školáci, aby si dokázali představit, co je po prázdninách čeká.

Halloweenské odpoledne – odpoledne plné her pro děti z MŠ i ZŠ a širokou veřejnost, děti na školní zahradě soutěžily, plnily různé úkoly a získaly sladké odměny. Den byl zakončený opékáním vuřtů.

Tři králové – spolu se školkou jsme vyrazili do vesnice a popřáli do nového roku a předali dárečky.

Masopustní průvod – spolu se ZŠ a MŠ jsme se účastnili masopustního průvodu, kde nechyběly tradiční masky. Spoluobčanům jsme rozdávali napečené koláče a netradiční jitrnice.

Navštívilo nás pražské **Kašpárkovo loutkové divadlo** s pohádkou O Budulínkovi, bezmála stoleté dřevěné marionety v rukách zkušených loutkoherců dokázaly zaujmout nejen děti z MŠ, ale i ty školní.

Vynášení Morany a vítání jara – spolu s dětmi z MŠ jsme vynesli Moranu a přivítali jaro. Za zpěvu písní jsme došli k místnímu potoku, kde děti přihlížejícím spoluobčanům předvedly připravené kulturní pásmo.

Velikonoční výstava – spolu s dětmi z MŠ jsme připravili velikonoční výstavu v kostele sv. Václava, kde byly nainstalovány výrobky dětí, žáků i zaměstnanců.

Den dětí – školní a školkové děti společně soutěžily na školní zahradě. Zapojily se do řady disciplín, a nakonec společně našly i ukrytý sladký poklad.

Školní výlet – tentokrát jsme navštívili pražský Vyšehrad bez dětí z MŠ. Byl to den plný zážitků a nových informací, které jsme se dozvěděli od paní průvodkyně. Poznávací výlet jsme zrealizovali v rámci Šablon z dotace EU jako projekt mimo školu s odborníkem. Jako dozor s námi byl jeden z rodičů.

Zahradní slavnost – slavnostní zakončení školního roku – vystoupení dětí a žáků z MŠ a ZŠ, pasování čtenářů, předškoláků a páťáků, společný piknik s dětmi a jejich rodinnými příslušníky.

Cykloprázdniny – týdenní akce školní družiny, kde se děti z MŠ společně se žáky ze ZŠ dozvěděli něco o svých kolech, jak se chovat na silnici a jak kola ovládat. Společně na kolech navštívili řadu zajímavých míst, hráli si, koupali se a získali velkým množstvím společných zážitků.

4. Realizované preventivní aktivity

4.1. Programy nespecifické primární prevence

Ve školním roce 2021/2022 proběhla řada programů nespecifické primární prevence, z nichž většina byla určena žákům, některé z nich však i jejich rodičům. Tyto aktivity si z preventivního hlediska kladly za cíl především poukázat na zdravý životní styl, na vhodné způsoby trávení volného času a na spolupráci a komunikaci v kolektivu. Pro úplnost uvádíme jejich výčet:

Září

Cvičení v přírodě – Pátý ročník připravil pro ostatní šipkovanou. Nechyběla spousta úkolů, při kterých si malí hledači pokladu procvičili hlásky, písmenka, vyjmenovaná slova, matematiku, prvouku, nechyběla ani kapka sportu. Cestou jsme zvládli pozorovat i zvířátka.

Výuka s rodilým mluvčím – v listopadu proběhla výuka s rodilým mluvčím Williamem C. D. Eychanerem v rámci projektu MAP ORP Čáslav. Projekt byl zakončen v prosinci 2021.

Komunikace v anglickém jazyce – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II. – během školního roku probíhalo učení anglického jazyka zábavnou formou.

Badatelský klub – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II.

Seznamovací hry v ŠD – hry zaměřené na seznámení se s novými žáky.

Šikana (ŠD) – co to je, jak ji poznat a předcházet

Turnaj ve hře labyrint (ŠD) – turnajové klání všech dětí, vyhlášení vítězů

Letem světem v ŠD – Česká republika, práce s interaktivní knihou Albi, tabletem, atlasem, mapa ČR, státní symboly.

Jablíčkování v ŠD – malba jablek pomocí pěny na holení a barevných tuší, instalace výstavy výtvarných prací v Sadech Bílé Podolí.

Procházka po okolí v ŠD – místo, kde bydlím (seznámení s významnými místy v obci, s podniky)

Jablíčkování v Sadech Bílé Podolí – spolu s dětmi z MŠ jsme si užili den plný jablíček, umožnil nám to dlouholetý sponzor Sady spol. s r. o. a ochotný pan Šenk. Podívali jsme se co se všechno děje s ovocem, než ho dostane zákazník.

Říjen

Komunikace v anglickém jazyce – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II. – během školního roku probíhalo učení anglického jazyka zábavnou formou.

Badatelský klub – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II.

Školákův den – předškoláci z MŠ měli možnost strávit jeden den ve škole jako školáci, aby viděli, co je po prázdninách čeká.

Výzdoba ŠD – podzimní výzdoba školní družiny – práce s papírem

Přednáška sexuální výchovy – povídání s dětmi o sexuální výchově, o člověku, diskuse

Prevence sociálně patologických jevů v ŠD – sexuální výchova, co je to sexuální obtěžování

Výrobky na halloween v ŠD – práce s papírem: lucerny, pavouci

Skřítek do soutěže časopisu Ahoj divočino (ŠD) – navrhni a nakresli skřítko, popiš ho – co má rád, kde žije, co ho baví, zaslání obrázků do soutěže

Malba betlému na dřevotřískové desky v ŠD – příprava na vánoční jarmark, společná tvorba dětí a pedagogů

Halloweenské odpoledne – odpoledne plné her pro děti z MŠ i ZŠ a širokou veřejnost, děti na školní zahradě soutěžily, plnily různé úkoly a získaly sladké odměny. Den byl zakončený opékáním vuřtů.

Halloweenské vyučování – vyučování s plněním různých halloweenských úkolů

Listopad

Komunikace v anglickém jazyce – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II. – během školního roku probíhalo učení anglického jazyka zábavnou formou.

Badatelský klub – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II.

Pečení v ŠD – vánoční perníčky – příprava na jarmark, příprava kalendária na kalendáře, pečení a zdobení perníčků, pečení lineckého cukroví

Školákův den – předškoláci z MŠ měli možnost strávit jeden den ve škole jako školáci, aby viděli, co je po prázdninách čeká.

Tvorba první strany kalendáře na jarmark v ŠD – příprava matrice na tisk z papíru – stromy, listy, vlastní tisk, svázání kalendáře

Svatomartinské tvoření v ŠD – pracovní listy, video s pověstí o Sv. Martinovi, diskuse, povídání

Den laskavosti „Laskavec“ – spolu s dětmi z MŠ jsme se zapojili do projektu Jsem laskavec. Vybrali jsme pro Psí útulek v Kutné Hoře dárečky pro psí kamarády.

Vánoční jarmark – jarmark tentokrát probíhal v on-line prostředí díky aktuální epidemiologické situaci v ČR, jarmarku se účastnili nejen žáci ze základní školy, ale také i z mateřské školy.

Rozsvěcení stromečku – vzhledem k epidemiologické situaci v ČR proběhlo rozsvěcení stromečku symbolicky – děti z MŠ a ZŠ společně nazpívaly koledy a promluvil starosta obce. Video bylo umístěno na facebook.

Betlém – tvorba betlému v ŠD – jeho umístění před kostelem

Prosinec

Komunikace v anglickém jazyce – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II. – během školního roku probíhalo učení anglického jazyka zábavnou formou.

Badatelský klub – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II.

Čertovské vyučování – děti čekala tematická výuka v kostýmech

Na **školní výlet** jsme se vypravili v prosinci do Kutné Hory, kde pro nás měla Městská knihovna připravený program věnovaný večerníčkům. Poté jsme navštívili Muzeum stříbra, kde jsme se mohli seznámit s tím, jak se Vánoce slavily dříve. Zároveň jsme si zde vyrobili anděla z ovčího rouna v rámci adventních rukodělných dílniček pro děti. Výlet jsme zakončili procházkou po vánoční Čáslavi.

Výzdoba družiny – vánoční výzdoba družiny a chodby

Přírodovědná činnost v ŠD – práce s mikroskopem, pozorování přírody mezi dvěma skly – záznam viděného, video, příprava vlastních vzorků

Pečení v ŠD – britské koláčky mince pie (vánoční cukroví z křehkého těsta plněné ovocnou směsí), vánoční povídání.

Moje tělo v ŠD – jak pracuje naše tělo, interaktivní kniha Albi, práce s tabletem

Leden

Komunikace v anglickém jazyce – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II. – během školního roku probíhalo učení anglického jazyka zábavnou formou.

Badatelský klub – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II.

Dárkování – proběhlo opožděně dárkování (v prosinci byla karanténa – nakažení covidem), kdy si postupně se vracející děti dávaly celý týden dárky, uveřejněno na FB stránkách školy.

Výzdoba chodby – v rámci ŠD jsme vyzdobili chodbu sněhuláky – práce s papírem.

Tři králové – spolu se školkou jsme vyrazili do vesnice a popřáli do nového roku a předali dárečky.

Výroba tašek v ŠD – práce se šablonou a textilem, savování

Díky, už vím, čím můžu být – beseda o povolání v rámci školního projektu s BA. Hanou Jelínkovou, rodačkou z Bílého Podolí, reportérkou zahraniční redakce TV Nova.

Etická výchova v ŠD – komunikace, naslouchání, motivace, hodnotová reflexe – prevence soc.-patol. jevů

Prevence v ŠD – I lidé mohou být nebezpeční – jak se zachovat, jak je poznat – diskuse, dramatizace

Neverbální komunikace v ŠD – poslech "Čtvero ročních období" Vivaldi, jak ses cítil/a, nakresli ve skupině obrázek pomocí neverbální komunikace

English breakfast (anglická snídaně) – oslava závěru prvního pololetí, čtvrtý a pátý ročník připravil s paní učitelkou anglického jazyka snídani pro žáky školy.

Únor

Komunikace v anglickém jazyce – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II. – během školního roku probíhalo učení anglického jazyka zábavnou formou.

Badatelský klub – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II.

Vykroč Barevně – barevný den pro všechny školáky, čím více barev máš na sobě, tím lépe.

Zdravá strava v ŠD – připravujeme svačinu, tousty s marmeládou, chléb se slaninou a rajče

Jak se žije lidem na vozičku (ŠD) – zkus si to představit, co potřebují k životu, jak se baví, diskuse

Učení s Jájou – nový vzdělávací blok na školních webových stránkách s interaktivními výukovými materiály, kde si žáci mají možnost procvičovat probrané učivo dle svého tempa během domácí přípravy.

Díky, už vím, čím můžu být – beseda o povolání v rámci školního projektu s Bc. Josefem Kremlou, historikem, archivářem a současným ředitelem Českého muzea stříbra v Kutné Hoře, seznámení s muzejními artefakty, Pražskými groši, pergamenem z kozinky, zubem Mosasaura a dalšími.

Zimní olympijské hry ve škole – disciplíny: SHORT ŠUP (short track), BIABĚH (biatlon), Tatroby (boby), KLACKOBĚH (běh na lyžích) a jiné, vždy inspirované skutečnými olympijskými, část her probíhala na školní zahradě a hřišti, část v tělocvičně, všichni byli oceněni diplomem a někteří i medailemi.

Výroba netradičních jitrnic (ŠD) – jitrnice pro masopustní průvod z papírové drtě a silonových punčoch.

Pečení koláčů v ŠD – příprava na masopustní průvod

Masopustní průvod – spolu se ZŠ a MŠ jsme se účastnili masopustního průvodu, kde nechyběly tradiční masky. Spoluobčanům jsme rozdávali napečené koláče a netradiční jitrnice.

Březen

Komunikace v anglickém jazyce – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II. – během školního roku probíhalo učení anglického jazyka zábavnou formou.

Badatelský klub – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II.

Kašpárkovo loutkové divadlo – pohádka O Budulínkovi, bezmála stoleté dřevěné marionety v rukách zkušených loutkoherců dokázaly zaujmout všechny přítomné.

Vítání jara v ŠD – nácvik písní a tanců na vítání jara, výroba líta a věnců, barvení vajíček

Vynášení Morany a vítání jara – spolu s dětmi z MŠ jsme přivítali jaro. Za zpěvu písní jsme došli k místnímu potoku, kde děti přihlížejícím spoluobčanům předvedly připravené kulturní pásmo.

Rukodělná činnost v ŠD – MDŽ – květinový košíček pro maminku, babičku, tetu

Výtvarná činnost v ŠD – obrázek pro paní Květu k 100letému výročí narození (zaslání obrázků poštou)

Ponožková výzva – ta se každoročně spojuje se Světovým dnem Downova syndromu. Na oslavu lidské jedinečnosti se nosí dvě různé ponožky. Zapojili se nejen děti a zaměstnanci ze ZŠ, ale i ze školy mateřské.

Díky, už vím, čím můžu být – beseda o povolání v rámci školního projektu s odborníkem panem Tomášem Klaiem, který nám představil povolání včelaře. Děti se seznámily se životem a chovem včel, nechyběly ani ukázky pomůcek, částí úlu i včelích staveb, ochutnali jsme i med.

Dramatická činnost v ŠD – nácvik představení "Tři malá prasátka"

Finanční gramotnost – zapojení do projektu Abeceda peněz, seznámení s penězi, s pojmy příjem, výdaje, rozpočet. Počítání bankovek a mincí na počítačích strojích z banky a odhalování ochranných prvků u naší i cizí měny s pomocí testru s UV lampou.

Duben

Komunikace v anglickém jazyce – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II. – během školního roku probíhalo učení anglického jazyka zábavnou formou.

Badatelský klub – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II.

Školákův den – předškoláci z MŠ měli možnost strávit jeden den ve škole jako školáci, aby viděli, co je po prázdninách čeká.

Vyrábění v ŠD – příprava výrobků pro velikonoční výstavu

Velikonoční výstava – spolu s dětmi z MŠ jsme připravili velikonoční výstavu v kostele sv. Václava, kde byly nainstalovány výrobky dětí, žáků i zaměstnanců.

Den Morseovy abecedy v ŠD – luštění zprávy pomocí Morseovy abecedy

Malba s hendikepem v ŠD – malba dolní končetinou – jaké to je nesmět malovat rukama? Jak žijí lidé, když nemohou používat ruce?

Vybrábění kulis v ŠD pro představení „Tři malá prasátka“

Dramatická činnost v ŠD – nácvik představení "Tři malá prasátka"

Čarodějné vyučování – akce probíhala ve třídách i na školní zahradě, kde všichni zúčastnění byli v maskách a plnili zadané úkoly

Jízda zručnosti – všechny děti si do školy přivezly kolo a prokázali, že na něm umí jezdit i ho ovládat. Nejtěžší disciplínou bylo přemístit kelímek s vodou z místa na místo.

Květen

Komunikace v anglickém jazyce – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II. – během školního roku probíhalo učení anglického jazyka zábavnou formou.

Badatelský klub – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II.

Plavání – v bazénu v Kutné Hoře, plavecký výcvik

Dramatická činnost v ŠD – nácvik představení "Tři malá prasátka"

Jak žít s hendikepem (ŠD) – bez rukou, nohou – oblékneš se bez končetiny? Vyzkoušej si to. Příběh Nicka Vujicice

Kulis (ŠD) – dokončení výroby kulisy pro představení „Tři malá prasátka“

Mozkohrátky v ŠD – procvičování paměti – křížovky, osmisměrky, antonyma

Prevence v ŠD – úcta k rodičům, vzájemná pomoc v rodině, soužití rodičů, prarodičů a dětí

3D kino – naši školu navštívilo 3D kino s filmem o podmořském světě. Pomocí 3D brýlí jsme měli možnost nahlédnout pod hladinu moří a oceánu a seznámit se s leckdy nám neznámými tvory.

Den s trenérem – sportovní dvouhodinovka s Grassroots trenérem mládeže OFS Kutná Hora Janem Spáčillem. Žáci se zapojili do pohybových aktivit formou pohybových her, her na rozvoj pohybové gramotnosti, rozvíjeli kognitivní funkce – pozornost, kreativitu, paměť a myšlení.

Červen

Komunikace v anglickém jazyce – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II. – během školního roku probíhalo učení anglického jazyka zábavnou formou.

Badatelský klub – kroužek v rámci Šablon III. – Společná cesta II.

Dramatická činnost v ŠD – nácvik představení "Tři malá prasátka"

Odpoledne s tancem v ŠD – tancování na hudbu, cvičení, tanec podle YouTube

Den otců (ŠD) – příprava dárku pro tatínky – kreslená kravata a přání

Chválíš, chválím, chválíme (ŠD) – etická výchova, komunitní kruh, ztvárnění situace pomocí scénky ve dvojici

Jak se co dělá (ŠD) – jak vyrobíme čokoládu, svíčky, hrneček z hlíny, pastelku – pracovní listy

Jak se chovat o prázdninách, abychom předcházeli nebezpečí (ŠD) – co je to nebezpečí, co se může stát, jak to řešit

Den dětí – školní a školkové děti společně soutěžily na školní zahradě. Zapojily se do řady disciplín, a nakonec společně našly ukrytý sladký poklad.

Zahradní slavnost – slavnostní zakončení školního roku – vystoupení dětí a žáků z MŠ a ZŠ, pasování čtenářů, předškoláků a pátáků, společný piknik s dětmi a jejich rodinnými příslušníky.

Červenec

Cykloprázdniny – týdenní akce školní družiny s účastí dětí z MŠ. Během prvního dne se žáci seznámili s kolem, jeho výbavou, teorií o jízdě ve skupině a potřebných signálech. Vyrobili si „stejnokroj“ a vyrazili na nedalekou vyhlídku ve Starkoči, nakonec zvládli 8,5 km.

Druhý den se žáci seznámili s dopravními značkami a ukázali, jak umí ovládat svá kola v dovednostních soutěžích. Dnes byl cyklovýlet terénem – spojovačkou pod les, přes Brambory se zastávkou na hřišti a zpět do Bílého Podolí. Mladší skupina najela 7,5 km, starší zvládli 11.

Třetí den výlet do Dolních Bučic. Cesta přes Zbyslav, svačina u knihovny v Dolních Bučicích, nanuk v Dolních Bučicích a cesta zpět přes Horní Bučice. Starší výprava jela přes Vlačice, Bojmany a Zaříčany a urazila 15 km. Mladší jela zpět přes Výčapy a Zbyslav a ujela 11,6 km. Odpoledne koupání v bazénu.

Čtvrtý den prima parta zdolala 26 km. Výlet směr Zaříčany, Žehušice, Rohozec a Habrkovice – návštěva Ringellandu s tygry a jinými zvířaty. Odpoledne koupání v bazénu.

Poslední den žáci zvládli 10 km a užívali si společně strávené chvíle. Navštívili Svobodnou Ves, kde si zahráli na hřišti, zvládli také jízdu zručnosti.

4.2. Programy specifické prevence

V uplynulém školním roce se nám nepodařilo zorganizovat žádný program specifické primární prevence.

4.3. Přehled zájmových kroužků

Realizováno z projektu EU OP VVV

- Badatelský klub
- Konverzace v anglickém jazyce

4.4. Další realizované preventivní aktivity

Dílejší preventivní aktivity byly realizovány v jednotlivých vyučovacích předmětech (zejména přírodověda, prvouka, český jazyk), v projektových dnech a také v rámci programu školní družiny.

5. Výskyt a řešení rizikového chování

Ve školním roce 2021/2022 jsme se setkali pouze s drobnými projevy rizikového chování u žáků naší školy, které byly řešeny ihned domluvou. Ke konci školního roku se chování některých žáků v pátém ročníku natolik zhoršilo, že jsme museli pozvat zákonné zástupce k projednání jejich chování. Po této schůzce proběhla náprava.

6. Závěr

Ve školním roce 2021/2022 se dařilo plnit cíle stanoveného minimální preventivního programu. Jednalo se především o navození příjemného sociálního klimatu mezi žáky i učiteli, podporování jejich pozitivních vztahů, vytváření pocitu bezpečí pro každého jedince, vedení žáků k poznání sebe sama, trvalé osvojování zdravého životního stylu a výchovu k ekologii, podporu aktivit žáků a jejich sociálně komunikativních dovedností, dovednosti řešit své problémy a stresové situace, včasné odhalování a nápravu specifických poruch učení a chování.

Předem vytyčené cíle, které se podařilo zrealizovat, obohatily životy dětí a napomohly k tomu, že během školního roku bylo nutné řešit pouze drobnější kázeňské přestupky žáků. Chápeme to jako potvrzení účinnosti a efektivity našeho minimálního preventivního programu. V příštím školním roce proto chceme pokračovat na stávajícím půdorysu s tím, že se zaměříme na rozšíření programů specifické primární prevence a na komunikaci s rodiči.

Realizace MPP probíhala během celého školního roku. Úkoly, které byly stanoveny, byly plněny postupně v souladu se školním vzdělávacím programem (především v rámci českého jazyka, prvouky, vlastivědy, přírodovědy, ŠD) a dalšími školními aktivitami.

Celý školní rok jsme pracovali v projektu informačního systému iskola.cz, který se nám v uplynulém roce velmi osvědčil právě v oblasti komunikace s rodiči i mezi učiteli navzájem.

Vypracovala: Bc. Kořínková Jana

V Bílém Podolí, dne 31. srpna 2022

Příloha č. 4: Školní program proti šikaně a kyberšikaně

Základní škola a Mateřská škola Bílé Podolí, okres Kutná Hora
Bílé Podolí 67, 285 72 Bílé Podolí

Školní program proti šikaně a kyberšikaně

V Bílém Podolí dne 2. 9. 2019

Vypracovala: Bc. Kořínková Jana
metodik prevence

Mgr. Stanislava Šindelářová
ředitelka školy

1. Úvod

Školní program proti šikaně a kyberšikaně je zpracován v souladu s metodickým pokynem MŠMT č. j. 22294/2013-1 „Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních“ a tvoří nedílnou součást Minimálního preventivního programu školy.

Šikanu chápeme jako nebezpečnou formu násilí (ať už fyzického či psychického), která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy a nezřídka má celoživotní dopady na psychické i fyzické zdraví oběti. Bohužel šikana stále zůstává velmi rozšířeným celospolečenským jevem, který negativním způsobem ovlivňuje celý výchovně – vzdělávací proces. Z tohoto důvodu je naším cílem vytvořit takové školní prostředí, v němž se budou žáci cítit bezpečně, jehož klima bude podnětné a přátelské a kde se pedagogičtí pracovníci i žáci navzájem respektují. Jedině v prostředí vzájemné důvěry a úcty lze příznivě stimulovat produktivní výkony žáků. Právě v takovém prostředí nemá šikana žádnou šanci.

2. Co je šikana

2.1. Šikana

Šikana. Toto slovo pochází z francouzského výrazu „chicane“ čili ubližovat, týrat. Šikanování je dlouhodobé chování, jehož záměrem je někomu ublížit, ohrozit ho, zastrašovat nebo dehonestovat. Jeho charakter je buď fyzický, kdy spočívá v cílených a opakovaných útocích (bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální obtěžování), nebo psychický (slovní útoky, pomluvy, vyhrožování, ponižování), případně v kombinaci obou. Šikana přitom může být realizována jak jedním žákem, tak skupinou. Projevuje se i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků skupinou spolužáků a jejich vyčleňováním.

2.2. Stadia šikany

1. Zrod ostrakismu

Jedná se o mírné, zejména psychické formy agresivního chování. Obvykle se jeden člen skupiny stává okrajovým, necítí se dobře – vnímá, že je neoblíbený a není uznáván. Ostatní členové skupiny ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, vysmívají se mu a dělají na jeho účet „drobné“ legrácky a vtípky. Jde o zárodečnou podobu šikanování, obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

2. Fyzická agrese a manipulace

Objevují se první přímé znaky šikanování. Agresor či agresori si na ostrakizovaném tzv. vylévají svou zlost, a to jak psychicky (křičení, ponižování), tak i fyzicky. Jde o počáteční podobu skutečného šikanování.

3. Vytvoření jádra

V tomto stadiu se vytvoří malá skupina agresorů, kteří začínají spolupracovat. Projevy manipulace a agrese se stávají systematictější a důraznější a rozšiřují se proti „slabým“. Jde o moment zlomu mezi počáteční a pokročilou šikanou.

4. Většina přejímá normy agresorů

Normy agresivního chování jsou přejímány většinou členů skupiny a stávají se nepsaným zákonem. I jindy mírní a klidní členové skupiny se pod tlakem skupiny začínají

chovat krutě a podílejí se na týrání spolužáka nebo skupiny spolužáků.

5. *Dokonalá šikana – totalita*

Normy agresorů jsou respektovány a přijímány téměř všemi členy skupiny, která je jasně rozdělená na ovládající a ovládané. Z původně neutrálních nebo mírně nesouhlasících členů se stávají buď ovládaní, nebo ovládající. Hlavním motivem pro obě skupiny je strach z týrání, ovládající ho opakovaně vyvolávají, ovládaní se ze strachu chovají tak, jak chtějí ovládající. Poslední stadium – typické spíše pro uzavřená výchovná zařízení.

(podle Kolář, M., Bolest šikanování, Praha: Portál, 2001).

2.3. Znaky šikanování

Rozlišujeme dva základní soubory možných projevů šikany – znaky přímé a nepřímé.

Znaky nepřímé (tzv. varovné signály)

- žák tráví volný čas (např. o přestávkách) osamoceně, nemá mnoho kamarádů nebo vůbec žádné, ostatní spolužáci o něj nejeví příliš zájem
- o přestávkách netráví mnoho času ve třídě, spíše vyhledává dospělé osoby, zejména pedagogické pracovníky
- působí ustrašeně, plaše, uzavřeně, nešťastně, má blízko k pláči
- nerad vystupuje před třídou, pokud má mluvit před ostatními je nejistý a ustrašený
- má-li být vybírán do týmu, je velmi často mezi posledními
- jeho školní prospěch se náhle zhoršuje
- stále postrádá některé své věci
- jeho věci (vč. oděvu) jsou zašpiněné a poničené
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoje zvyky a zvyklosti (např. trasu cesty do školy)
- jeho absence ve škole je častější
- má odřeniny, modřiny, škrábance či drobné rány, které nedokáže uspokojivě vysvětlit

Znaky přímé

- opakované a časté posměšné poznámky ze strany spolužáků, nadávky, ponižování, urážky, kritika, pohrdání
- nátlak ze strany spolužáků, aby za ně platil, dával jim peníze nebo své osobní věci
- žák se podřizuje svým spolužákům a vykonává jejich příkazy
- nátlak strany spolužáků k plnění nevhodných či nemorálních činů, které by žák ze své vůle neudělal
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout

3. Co je kyberšikana

3.1. Kyberšikana

Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je realizována prostřednictvím informačních a komunikačních technologií, nejčastěji za pomoci sociálních sítí (facebook, twitter), internetového prostoru (např. blogy), ale i prostřednictvím e-mailů. Cíle kyberšikany jsou stejné jako u klasického šikanování – cíleně někoho ponížit a ublížit mu.

3.2. V čem je kyberšikana jiná?

I když kyberšikana sleduje stejné cíle, její projevy se od běžných forem šikany liší a v mnohých ohledech jsou mnohem závažnější.

Anonymita – agresori útočí skrytě, často pod cizí identitou. Šikanování je tedy snadnější, protože nemají strach z odhalení.

Neomezenost útoku – časová i prostorová. Oběť se před agresorem nemá kam schovat. Kyberprostor je tak rozsáhlý, že útočník může udeřit kdekoli a především kdykoli, tzn. i mimo vyučování.

Profil agresora a oběti – chybí „typické“ znaky agresora a oběti. Oběť nemusí být outsider a agresor nemusí mít fyzickou či psychickou převahu.

„Oslovení“ širokého publika – informační a komunikační technologie umožňují rychlé šíření informací mezi velký počet lidí, což napomáhá i kyberagresorům. Ponižující fotografie, video či text se rozšíří nejen mezi spolužáky, ale i mezi další osoby, které ji mohou dlouhou dobu uchovávat.

Obtížná kontrolovatelnost – kyberšikana je těžko kontrolovatelná. Chybí totiž některé obvyklé znaky, jako jsou poničené věci, modřiny apod.

Nezáměrnost – v některých případech si agresor neuvědomuje, že ubližuje, nepozná, že vtip už přestal být vtipem

Vysoká efektivita – kyberšikana vyžaduje méně úsilí. Nemusí se ani opakovat, stačí jeden útok, který může způsobit doživotní trauma oběti.

Dlouhodobé trauma oběti – souvisí s předchozím bodem. Elektronický materiál vydrží mnohem déle než např. psaný text. Oběť tak může být s útokem konfrontována neustále a opakovaně. (podle portálu www.bezpecne-online.cz)

3.3. Projevy kyberšikany

Projevy kyberšikany mají mnoho podob. Jejich společným jmenovatelem je však používání informačních a komunikačních technologií, zejména internetu. Kyberšikana však může být i nadstavbou pro klasickou šikanu. Např. žák je ponižován a fyzicky napadán spolužáky, což je natáčeno na telefon a následně umístěno na internet. Pro úplnost uvádíme některé příklady projevů kyberšikany tak, jak na ně upozorňuje server www.kybersikana.cz.

- Pornografické fotomontáže – hlava oběti byla dokreslována do pornografických fotomontáží.

- Fotografování – útočník oběť tajně fotografoval a fotografie zveřejnil v diskusním fóru, které bylo založeno za účelem poškozování oběti.
- Nahrávání – útočník oběť tajně nahrával. Zvukovou nahrávku zveřejnil a šířil na Internetu.
- Natáčení videa – útočník natáčel oběť na video. Následně vše zveřejnil na YouTube s nelichotivým komentářem, který oběť poškozoval. Pomluvy – útočník zveřejňoval v diskusním fóru informace, které oběť poškozovaly.
- Odkazování na pomlouvačnou stránku – útočník v jiných internetových diskusích odkazoval na stránku, která byla založena za účelem pomlouvat a poškozovat oběť
- Provokace oběti – útočník oběť vyprovokoval. Výsledek provokace uložil jako obrázek ("vyfotil obrazovku") a následně šířil po Internetu s cílem profesně oběť znemožnit.
- Nenávistné články – útočník vytvářel nenávistné články, které neobsahovaly pravdivé údaje a pouze oběť poškozovaly.
- Fotomontáže – útočník vytvářel fotomontáže oběti.
- Šíření fotografií – útočník bez souhlasu oběti převzal její fotografie, uložil je na svůj web a začal je šířit (často v negativním či posměšném kontextu).
- Zveřejňování soukromých zpráv – útočník bez souhlasu oběti zveřejnil její soukromou zprávu.
- Krádež identity – útočník se podepisoval do diskusí a na jiné stránky pod jménem oběti.
- Zahlcení e-mailu – útočník nasměroval na e-mailovou schránku oběti hodně využívané e-mailové diskuse. Oběť za jeden den obdržela přes 3000 e-mailů.
- Zahlcení diskuse – útočník vkládal nesmyslné komentáře, kterými zahltil online diskusní fórum.
- Vytrhávání informací z kontextu – útočník vybíral ze zpráv nebo článků oběti různé citace, které zveřejnil na konkrétní internetové stránce s cílem oběť poškodit.
- Vytvoření diskusního klubu se jménem a příjmením oběti – útočník si zjistil jméno a příjmení oběti. Následně pod anonymní přezdívkou založil diskusní klub, který svým obsahem oběť poškozoval.
- Obvinění oběti z kyberšikany – útočník se často snaží oběť falešně obvinít z šikany či kyberšikany. Sám je přitom tím, kdo oběť šikanuje.

4. Současná situace v naší škole

Základní škola v Bílém Podolí je málotřídní základní školou s celkovou kapacitou 40 žáků. V současné době (tedy k 1. 9. 2020) je v ní zaspáno 23 žáků. Tento malý počet dětí ve škole nám umožňuje snadnější kontrolu i přímou komunikaci s dětmi. Neobvyklé projevy

chování jsou proto rychleji pozorovány a intervence pedagogických pracovníků přichází dříve. Velmi úzkou spoluprací v oblasti řešení problémů potvrzuje i fakt, že pedagogický sbor v naší škole je v současné době tvořen pouze šesti pracovníky, kteří jsou v neustálém kontaktu.

Domníváme se, že právě tato komunikační propojenost a rodinný charakter školy jsou i jedním z důvodů absence šikany i kyberšikany v našem zařízení. Jsme za to velice vděční, i když si v plném rozsahu uvědomujeme, že i nám riziko výše uvedených patologických jevů hrozí a musíme být na něj připraveni. Proto chápeme tento program jako užitečný nástroj prevence, který je dle aktuální situace obměňován a doplňován.

5. Práce s pedagogickým sborem

Abychom mohli šikaně i kyberšikaně předcházet, zarazit ji v počátečních stádiích nebo ji efektivně vyřešit, je třeba v rámci pedagogického sboru dostatečně komunikovat a sdílet svoje zkušenosti i poznatky o žácích. Vzhledem k velikosti pedagogického sboru (6 pracovníků) jsme schopni se sejit velice rychle a vzniklou situaci ihned řešit.

Prostřednictvím metodika prevence také úzce spolupracujeme s pracovnicemi pedagogicko-psychologické poradny v Kutné Hoře – oddělení prevence – Silvia Blahová a Martina Skalníková, které nám zajišťují supervizi i odborné poradenství.

Pedagogický sbor si také v rámci dalšího vzdělávání doplňuje svoje poznatky z oblasti sociálně patologických jevů a rizikového chování žáků.

6. Postupy při řešení šikany

V případech, kdy se ve škole šikana projeví, je třeba zhodnotit, zda jsme situaci schopni vyřešit sami nebo potřebujeme odbornou pomoc zvenčí. Pro tento případ uvádíme přehlednou tabulku **Klasifikace scénářů pomoci podle cíle léčby, stadia a formy šikanování (Kolář, 2011)**.

(1) Situace, které zvládne škola sama

- (a) první pomoc pro obyčejnou počáteční šikanu;
- (b) celková léčba pro řešení prvních dvou stadií šikanování, RTP – Rámcový třídní program.

(2) Scénáře, kdy potřebuje škola pomoc zvenku

- (a) první pomoc pro komplikovanou počáteční šikanu;
- (b) první pomoc (krizové scénáře) pro obyčejnou pokročilou šikanu;
- (c) první pomoc (krizové scénáře) pro komplikovanou pokročilou šikanu, patří sem např. výbuch skupinového násilí, tzv. školní lynčování;
- (d) celková léčba pro třetí stadium šikanování s běžnou i komplikovanou formou.

6.1. Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011)

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);

7. realizace vhodné metody:
 - a. metoda usmíření;
 - b. metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídní hodina:
 - a. efekt metody usmíření;
 - b. oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.

6.2. Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

1. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
2. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
3. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
4. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům.

C. Vyšetřování

1. rozhovor s obětí a informátory;
2. nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků;
3. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
4. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

D. Léčba

1. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

7. Postupy při řešení kyberšikany

Řešení kyberšikany je komplikovanější než řešení klasické šikany. Mnohdy totiž sama oběť nemusí rozpoznat, že se jedná o kyberšikanu. Velice často ani neexistují svědci a viník je jen velmi obtížně dohledatelný. Podmínkou účinné pomoci po technické stránce je úzká spolupráce s IT odborníkem. Vlastní řešení pak jde v podobných krocích jako řešení přímé šikany:

Zajistit ochranu oběti:

- Doporučit nereagování na útoky agresora, a to ani přímou odpovědí ani prostřednictvím komentování útoku v odpovědi někomu jinému (například na diskuzních forech, v chatech apod.)
- Doporučit zcela ukončit jakoukoliv komunikaci s útočником
- Doporučit oběti blokadu útočníka (přes poskytovatele služby)
- Doporučit (je-li to pro oběť přijatelné) naprosté odtržení útočníka od možnosti realizovat další útok – tzn. odhlásit se z profilu, změnit telefonní číslo, změnit mailovou adresu apod.
- Společně s obětí projít všechny možnosti/způsoby, kterými může být dále napadána (kde všude se ve virtuálním světě s agresorem setkává ...)

Zajistit případné důkazy:

- Domluvit se s obětí, aby nějaký čas pořizovala screenshoty
- Pokusit se od poskytovatele služby zajistit další důkazy

Vyšetřování (je-li k němu dostatek informací):

- Rozhovor s obětí, zjištění detailních informací o průběhu kyberšikany
- Rozhovor s případnými dalšími svědky (členy stejné diskuzní skupiny, chatovací místnosti apod.)
- Shromáždění dostupných důkazů a svědectví
- Rozhovor s agresorem (odděleně od oběti) – je-li znám
- Cílem rozhovoru je agresora s okamžitou platností zastavit
- Rozhovor s rodiči agresora a navazující výchovné/kázeňské opatření

Informovat rodiče oběti, je-li znám agresor, i rodiče agresora

- Pracovat s rodiči oběti průběžně, dát jim najevo, že škola situaci nebere na lehkou váhu
- Informovat rodiče oběti o zjištěních a závěrech školy
- Nabídnout pomoc a podporu oběti i rodičům – konzultace, odkaz na odbornou péči apod.

8. Nápravná opatření

V souladu s metodickým pokynem MŠMT č. j.: 22294/2013-1 „Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních“ uvádíme tato nápravná a výchovná opatření, která mohou být žákům v souvislosti se šikanou nebo kyberšikanou udělena:

(1) Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů běžná, ale i mimořádná nápravná opatření. Uvedeme některá, která přicházejí při šikanování v úvahu:

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy; podmíněné vyloučení a vyloučení ze školy – nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku);
- snížení známky z chování;
- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek);
- vyloučení ze školy při opakování násilí po rozhodnutí výchovné komise – nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku;
- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu;
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

(2) Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů, případně převedení do jiné třídy.

(3) Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

9. Primární prevence ve třídních hodinách

Ve školním rozvrhu nejsou pevně stanoveny třídnické hodiny. Nicméně vzhledem k charakteru naší školy (pouze 5 pedagogických pracovníků a jen 2 třídy) jsme v případě potřeby schopni okamžitě zařadit třídnickou hodinu do výuky a hned daný problém řešit.

10. Primární prevence ve výuce

V souladu ŠVP jsou v jednotlivých předmětech probírána témata, která se šikanou či kyberšikanou přímo i nepřímo souvisejí. Velký důraz je přitom kladen na problematiku zdravých vztahů v kolektivu a umění komunikace. Největší prostor je těmto tématům věnován v přírodovědě, prvouce a českém jazyce. Prevencí se samozřejmě zabýváme i v jiných

předmětech. Detailní rozpis i harmonogram začlenění preventivních témat do výuky je k dispozici v Minimálním preventivním programu.

11. Primární prevence ve školních i mimoškolních programech mimo vyučování

Naše škola nabízí velké množství akcí a programů mimoškolních i mimo výuku. Jmenujme na tomto místě alespoň zájmové kroužky, činnosti školní družiny, výlety a školu v zahradě, exkurze do muzeí, společné programy pro rodiče a děti a mnohé další. Tyto akce chápeme pro oblast primární prevence šikany jako stěžejní, neboť máme dostatek prostoru dozvědět se o žácích a jejich roli v kolektivu mnohem více než při běžné výuce. Podrobný seznam i harmonogram těchto akcí je opět k dispozici v Minimálním preventivním programu.

12. Ochranný režim

V zájmu ochrany našich žáků je stanoven pevný rozvrh dozorů a dohledů pedagogických pracovníků v prostorách školy o přestávkách (zejm. o velké přestávce a během oběda) a v době před vyučováním. Žáci během vyučování nesmějí samostatně opouštět budovu školy a během provozu školní družiny pouze na základě písemného vyjádření rodičů.

V zájmu ochrany žáků jsou ve školním řádu i řádu školní družiny přímo zakomponovány body týkající se nevhodného a agresivního chování vůči spolužákům a dále body popisující nápravná a výchovná opatření.

13. Spolupráce s rodiči

Naše škola informuje rodiče žáků o svém postoji k šikaně a kyberšikaně zejména prostřednictvím třídních schůzek a informačních letáků vyvěšených na nástěnce školy. Rodiče mají k dispozici řadu způsobů, jak komunikovat s pedagogickými pracovníky i ředitelkou školy. Nejvíce využívané bývají konzultační hodiny. Ty sice nejsou pevně stanovené, ale rodiče se přímo domluví s vyučujícím nebo ředitelkou na konkrétním termínu. Pro rodiče jsou k dispozici také webové stránky školy a informační systém skolaonline.cz, kde má každý z nich zřízen svou e-mailovou schránku, prostřednictvím které mohou s učiteli komunikovat. Taktéž se nám osvědčilo pořádání neformálních akcí a setkání (jako je např. Vánoční dílna), na kterých taktéž mohou kontaktovat pedagogické pracovníky. Seznam akcí pro rodiče a jejich harmonogram je opět k dispozici v Minimálním preventivním programu.

14. Spolupráce se specializovanými zařízeními

Při prevenci i případném řešení výskytu šikany či kyberšikany spolupracuje celý pedagogický sbor a v případě potřeby se obracíme na vybrané externí organizace. Jedná se zejména o:

- Pedagogicko-psychologickou poradnu v Kutné Hoře
- Odbor sociálně-právní ochrany dětí v Kutné Hoře (dle závažnosti šikany)
- Policii ČR, služebna Čáslav (dle závažnosti šikany)
- Městskou policii Čáslav (dle závažnosti šikany)

- občanské sdružení ACET (zajištění programů primární prevence)
- místně příslušného lékaře pro děti a dorost

15. Informační zdroje

Tištěné:

KOLÁŘ, Michal. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-513-X.

KOLÁŘ, Michal. *Nová cesta k léčbě šikany*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-871-5.

KOLÁŘ, Michal. *Skrytý svět šikanování ve školách: příčiny, diagnostika a praktická pomoc*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2000. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-409-5.

KOLÁŘ, Michal. *Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních*. Praha: MŠMT ČR, 2003.

PARRY, J.. CARRINGTON, G. *Čelíme šikanování: sborník metod*. Praha: IPPP, 1997.

ŘÍČAN, Pavel. *Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí*. Praha: Portál, 1995. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-049-9.

Online:

www.bezpecne-online.cz

www.e-bezpeci.cz

www.e-nebezpeci.cz

www.kybersikana.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.msmt.cz

www.prevence-info.cz

www.protisikane.cz

www.saferinternet.cz

www.sikana.org

Příloha č. 5: Krizový plán – šikana

Krizový plán – šikana

Tento plán vychází ze Školního programu proti šikaně a kyberšikaně (viz. výše) a je s ním v plném souladu. Cílem Krizového plánu je eliminace a minimalizace škody v případě, že k šikanování ve školním prostředí dojde. Stanoví kompetence jednotlivých osob, specifický postup a způsob řešení.

Na prevenci a odhalování šikany se podílejí všichni pracovníci školy, nejen třídní učitelé. Všímají se změn v chování žáků a své poznatky si předávají.

Obsahuje 4 části:

1. Postupy řešení šikanování (počáteční stádia šikany a pokročilá šikana)
2. Výchovná a další opatření
3. Spolupráce s rodiči
4. Spolupráce se specializovanými institucemi (řešení případů pokročilé a nestandardní šikany)

1. Postupy řešení šikanování

Počáteční stádia

Vyšetřování – zajišťují: školní metodik prevence ve spolupráci s třídním učitelem a případně ředitelem školy nebo jeho zástupcem.

- a) Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi
- b) Nalezení vhodných svědků
- c) Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky a agresory (nikoli však konfrontace obětí a agresorů)

Co je potřeba udělat:

- zajistit ochranu obětí (dle situace)
- rozhovory s agresory a svědky, případná konfrontace (zajistit, aby se agresori nemohli domluvit na křivé výpovědi)
- potrestání agresorů (výchovná a další opatření – viz. níže)

Pokročilá šikana

V případě skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, bude dodržen následující postup:

- a) Bezprostřední záchrana oběti
- b) Přivolání dalších pedagogických pracovníků, aby zabránili pokračování násilí, zajistili agresory a odvedli oběť do bezpečí
- c) Pokračující pomoc a podpora oběti
- d) Zahájení vlastního vyšetřování (domluva pedagogických pracovníků na spolupráci

- a postupu vyšetřování; zabránění domluv agresorů na křivé výpovědi)
- e) Dle závažnosti případu je kontaktována Policie ČR, orgán sociálně právní ochrany dítěte, pedagogicko-psychologická poradna, případně klinický psycholog.
 - f) Potrestání agresorů (výchovná opatření)

2. Výchovná a další opatření

S agresory je potřeba dále pracovat. Jaký má náhled na své jednání, jaké ho k tomu vedly motivy, jaké je jeho rodinné prostředí – na tyto otázky je třeba si odpovědět. V případě počátečního stádia šikany zajišťuje tyto kroky školní metodik prevence ve spolupráci s třídním učitelem, v případě pokročilé šikany zprostředkuje školní metodik spolupráci se specializovanými institucemi.

O potrestání agresorů rozhoduje pedagogická rada. Dle závažnosti situace pak vybírá z následujících opatření:

- Napomenutí třídního učitele
- Důtka třídního učitele
- Důtka ředitele školy
- Snížená známka z chování

V mimořádných případech ředitel školy:

- podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou agresora
- doporučí rodičům agresora dobrovolné umístění dítěte do místně příslušného pobytového oddělení SVP

3. Spolupráce s rodiči

- a) Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, ředitel školy zahájí odborné vyšetření záležitosti.
- b) Při řešení šikany jsou informováni zákonní zástupci žáků (obětí a agresorů) a jsou vyzváni ke spolupráci při řešení i nápravě.
- c) V případě potřeby je rodičům doporučeno obrátit se na specializované instituce (např. pedagogicko-psychologickou poradnu)

4. Spolupráce se specializovanými institucemi

Součinnost se specializovanými institucemi je žádoucí v případě počátečního stádia šikany, pokud to vyžaduje psychický stav oběti, to znamená, že nestačí pomoc školního metodika, třídního učitele nebo jiného pedagogického pracovníka, ke kterému oběť pocítuje důvěru a ochotně s ním spolupracuje.

Při řešení případů pokročilé a nestandardní šikany je spolupráce s kompetentními institucemi nezbytná. Tuto spolupráci zajišťují: školní metodik prevence, třídní učitel, vedení školy.

Seznam institucí:

- pedagogicko-psychologická poradna v Kutné Hoře
- oddělení sociálně-právní ochrany dětí v Kutné Hoře
- Policie ČR

další odborníci: klinický psycholog, psychoterapeut, psychiatr